

MAASEUTU 2020

Kanalan tautisuojaus kannattaa! Pikakatsaus, mihin kannattaa kiinnittää huomiota?

Jarkko Niemi ja Marja Kallioniemi, Luonnonvarakeskus
Gun Wirtanen ja Hannele Suvanto, Helsingin Yliopisto, Ruralia-instituutti

Webinaari 28.5.2019

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SeAMK

Lyhyesti EläinBioTurva-hankkeesta

- Päämääränä on parantaa eläintautiriskien hallintaa nauta-, sika- ja siipikarjatiljoilla ja siten edistää kilpailukykyistä tuotantoa sekä kouluttaa Etelä- ja Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan alueen kotieläintiloja tautisuojausasioissa suomeksi ja ruotsiksi.
- Rahoitus: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
- Toteuttajat: Luonnonvarakeskus ja Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti
- www.luke.fi/biosecurity

Tätä kohdetta on
Tuettu Manner-
Suomen maaseudun
Kehittämisohjelmasta
2014-2020

Kotieläinalalle kilpailukykyä
bioturvallisuudesta-hanke

MAASEUTU 2020

Tautisuojauksella vähennetään riskiä eläintautien leviämiseksi kanaloiden välillä ja kanalan tai tilan sisällä

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

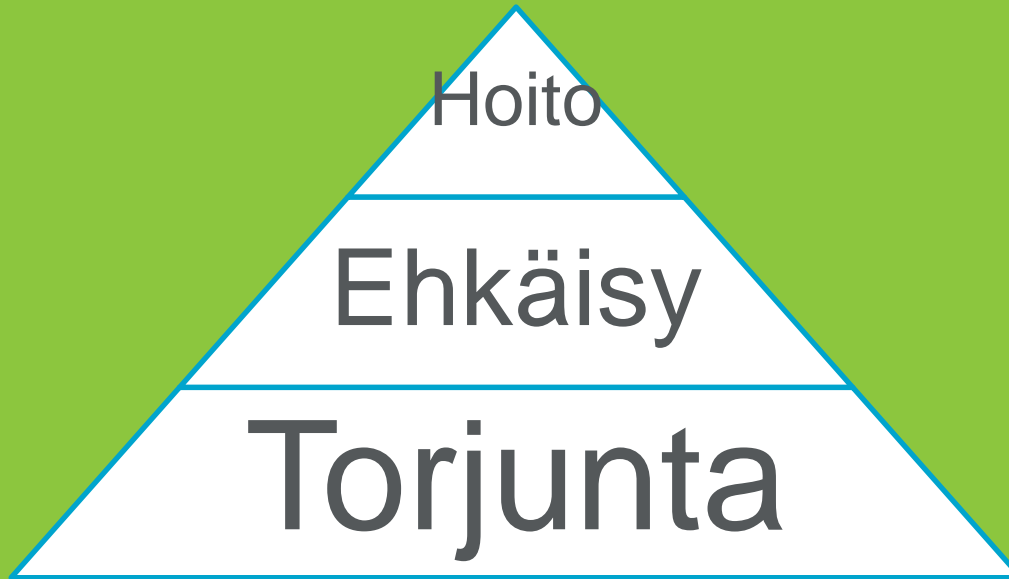
SeAMK

MAASEUTU 2020

Tautien torjunta on perusta tautiriskien hallinnalle

Kuva: Dewulf

Kotieläinallalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SeAMK

Johdanto

- Kanojen pitäjällä on vastuu lintujen hyvinvoinnista.
- Hyvät päivittäiset rutiinit ja säännöllinen eläinten tarkkailu
- Tärkeintä on kanojen hoitajan asenne ja motivaatio
- Tautitapauksia esiintyy runsaammin kotitarvekanaloissa kuin tuotantosiipikarjalla, koska tautisuojaus on puutteellinen.
- Kontaktit kotitarve- ja tuotantosiipikarjan kesken ovat vähäisiä
- Kotitarvesiipikarjan läheiset kontaktit luonnonlintujen kanssa kasvattavat tautisuojauksen noudattamisen tarvetta

Johdanto

- Ennaltaehkäisevät toimenpiteet ovat siipikarjalla tehokkain tapa alentaa riskiä tarttuvien tautien saamiseksi Hyvä tautisuojaus on ennen kaikkea toimintatapakysymys:
  - Päivittäiset rutiinit ja työtavat
  - Huolellisuus, siisteys
  - Tilan rakenteelliset ratkaisut
  - Tilalla käytettävät tuotantopanokset ja saatava tuotos
  - Ihmiset, eläimet, ajoneuvot ja tarvikkeet
  - Haittaeläintorjunta
  - Suunnittelu, koulutus, seuranta

MAASEUTU 2020

Taudit voivat levitä useita eri reittejä pitkin

Hengitysilma

Lemmikit ja
haittaeläimet

Ajoneuvot

Tavarat

Elävät ja Ihmiset

Rehut

Ilma

kuolleet eläimet

Katkaise tartuntaketju - Kiinnitä huomio
leviämisreittien riskeihin

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SeAMK

MAASEUTU 2020

Tautisuojaus...

- antaa rahallista hyötyä
- vähentää sairauksia, jotka heikentävät tuotantotuloksia
- parantaa eläinten hyvinvointia
- työn sujuvuus paranee

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

SeAMK

Luke
LUONNONVARAKESKUS

Tauteja, jotka on koettu ongelmaksi osassa kanaloista

- Kanapunkki (torjuntaohjeita esim. [täällä](#))
- Kannibalismi
- Märkä pehku
- Korkea kuolleisuus
- Kolibasilloosi
- Parven heikko yhtenäisyys, jonka taustalla voi olla taudinaiheuttajia mutta myös muita syitä

Kanapunkin merkitys

- Heikentää rehuhyötysuhdetta, vähentää munatuotosta, ja lisää heikkolaatuisten kananmunien määrää ja altistaa linnut sairauksille ja kuolleisuudelle (Mul 2013)
- Euroopan tasolla sen aiheuttamiksi kustannuksiksi on arvioitu yli 230 milj. euroa vuodessa (Flochlay ym. 2017, van Emous 2017)
- Punkkitartunnan aiheuttamaksi tappioksi on arvioitu 43 snt/kana, josta hoitokustannus 14 ja tuottavuusmenetykset 29 snt (van Emous, 2005), mahdollisesti jopa 60 snt/kana (van Emous 2017)
- Tuotantomuoto voi vaikuttaa siihen, onko kanapunkki ongelma

ETT:n tilatason taudisuojausohjeen pääkohdat siipikarjatilolle

Eläinliikenne
ja eläinten
hankinta

Henkilöt ja
ajoneuvot

Haittaeläimet
ja muut
eläimet

Eläinten
vastustuskyvy-
n lisääminen

Rehut ja
kuivikkeet

Kontaktit
ulkomaille

Tartunta-
ketjun
katkaisu

Tautiseuranta

Suunniteltu
terveyden-
huolto

Asenne,
motivaatio ja
yhteistyö

Kotitarvekanaloiden tautisuojauksen pääkohdat.

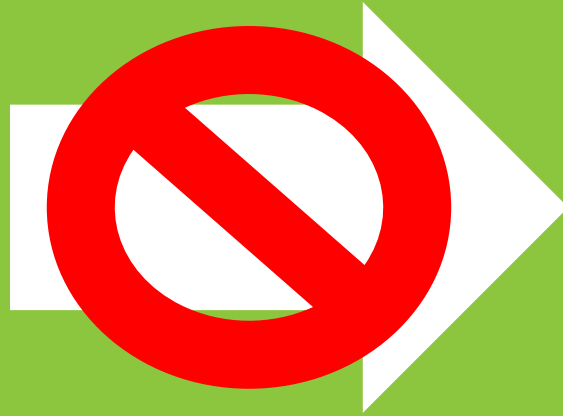

MAASEUTU 2020

Minimoi suorat kontaktit (kana ↔ kana)

Mahdollisesti
sairas lintu

Taudinaiheuttajalle
altistuva lintu

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SeAMK

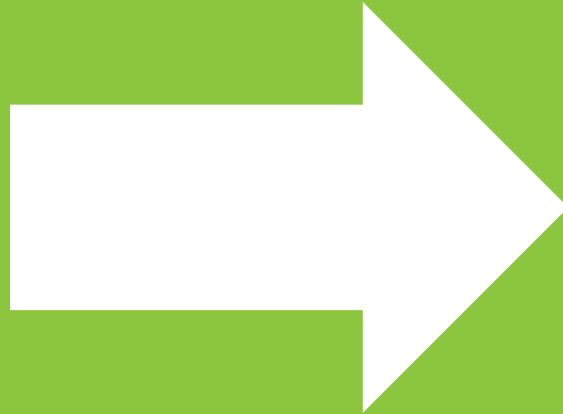

MAASEUTU 2020

Aloita päivät työt nuorimmasta tai taudille herkimmästä kanaryhmästä

Kananpojat

Vanhemmat
kanat

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SeAMK

MAASEUTU 2020

Erota puhdas ja likainen puoli

Puhdas:
Tartunnoille
alttiit linnut

Eroin
(esim. tautisulku)

Likainen: suorat
ja epäsuorat
tartunnan lähteet

Dewulf

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

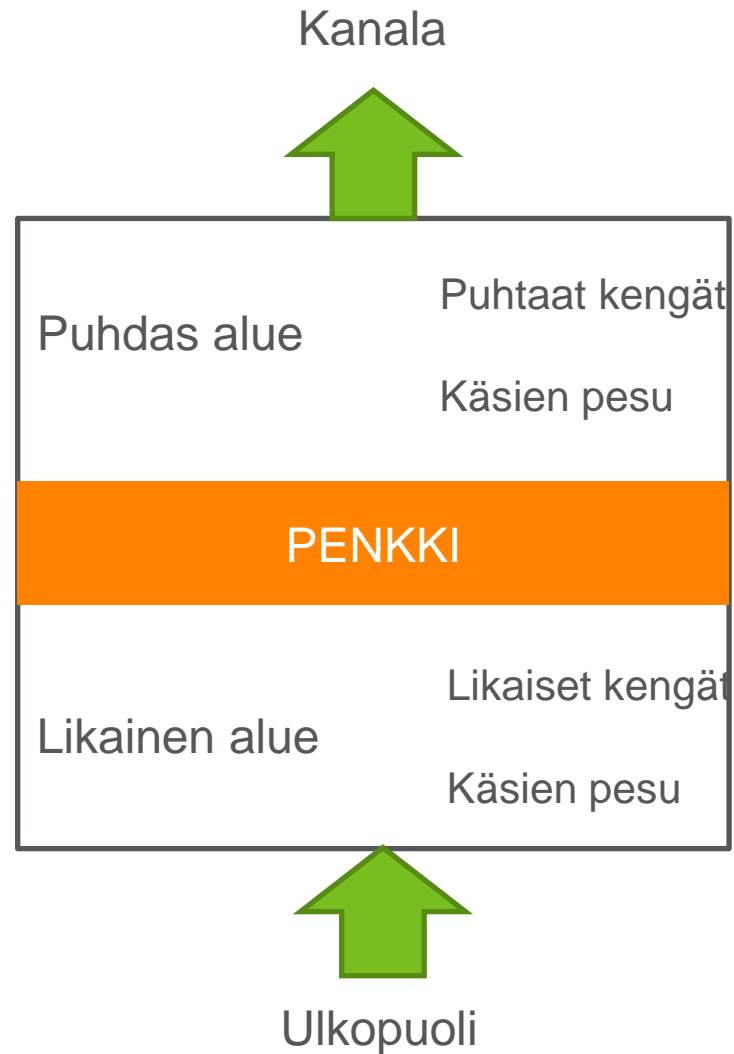
Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SeAMK

Tautisulku kotitarvekanalaan

Muista nämä

- 48 tunnin sääntö
- Tautisulun käyttö, muista myös käsien pesu, suihku, ja vaatteiden ja saappaiden vaihto
- Ei harrastelintuja ja tuotantosiipikarjaa samalla tilalla
- Yleensä muita lintuja tuotantotiloihin
- Kertatäyttöisyys
- Positiivilistan hyödyntäminen reuhankinnoissa
- Kanalan pesu/puhdistus parven poistamisen jälkeen. Huom! jos tehdään vesipesu, on huolehdittava liittävistä liotuksesta ja mekaanisesta puhdistuksesta. Pesutuloksen puhtaus olisi myös hyvä mitata.
- Ehjät lattiat ja rakennukset: Esim. säröilevät lattiat ovat riskitekijä etenkin parven alussa.

Kiinnitä enemmän huomiota

- Suunnitelmallisuus ja ohjeistus (esim. pesut)
- Ei kanalaan vieraita, jotka ovat käyneet äskettäin toisella siipikarjatilalla, oman väen käynnit mukaan lukien
- Käytä tilakohtaisia vaatteita
- **Haittaeläintorjunta:** rehuvarasto ja kanala; myös ilmanvaihtoaukot, rehuvarastojen ja -laitteiden suojaus
- Kanalan ympäristön siisteys ja kasvillisuuspeite
- Tilalle tulevien tarvikkeiden puhtaus
- Raatojen hävitys, raatokontin sijainti ja puhdistus käytön jälkeen
- Pehkun hävitys niin, ettei sitä varastoida tarpeettomasti tilalla

MAASEUTU 2020

Tilan tautisuojaukseen voi vaikuttaa itse!

Motivaatio, asenteet, tieto ja taito!

Katso ETT:n ohjeet:

https://ett.fi/ohjeet_ja_lomakkeet/tilatason_tautisuojaus

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SeAMK

Kiitos!

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SeAMK

